

SADRŽAJ:

UVOD

SADRŽAJ

I. POJMOVNO ODREĐENJE I SPECIFIČNOSTI EKONOMIKE POSLOVANJA U KULTURI I UMETNOSTI	1
II. PRINCIPI I POKAZATELJI POSLOVANJA U KULTURNO UMETNIČKOM STVARALAŠTVU	5
1. PRINCIPI I POKAZATELJI KVALITETA EKONOMIJE	5
1.1. Produktivnost (proizvodnost) rada - pokazatelj delotvornosti rada umetnika i umetničkih organizacija	5
1.1.1. Metodi merenja produktivnosti rada u kulturi i umetnosti	6
1.1.1.1. Novčano merenje produktivnosti	7
1.1.1.2. Naturalno merenje produktivnosti rada	9
1.1.1.3. Merenje utrošenog rada umetničkog i neumetničkog osoblja	11
1.1.2. Upoređivanje raznih vremenskih rezultata - Dinamika produktivnosti rada	12
1.1.3. Produktivnost dopunskih angažovanja kapaciteta - marginalna produktivnost	13
1.1.4. Faktori produktivnosti rada u umetničkom poslovanju	14
1.2. Princip ekonomičnosti u kulturi i umetnosti	15
1.2.1. Pojam i način merenja ekonomičnosti poslovanja u kulturi i umetnosti	15
1.2.2. Faktori ekonomičnosti	18
1.3. Rentabilnost kao pokazatelj isplativosti ulaganja u umetničkom poslovanju	19
1.3.1. Merenje rentabilnosti ulaganja u organizacijama kulture i umetnosti	19
1.3.2. Pojam društvene rentabilnosti umetničkih organizacija	20
1.3.3. Faktori rentabilnosti u kulturi i umetnosti	21

2. POKAZATELJI USLOVA PRIVREĐIVANJA, POSLOVNOG USPEHA I RASPODELE U SFERI KULTURE I UMETNOSTI	21
3. PRINCIPI POSLOVNE ETIKE U POSLOVANJU OGRANIZACIJA KULTURE I UMETNOSTI	23
III. SREDSTVA (KAPITAL) POSLOVANJA U KULTURI I UMETNOSTI	25
1. POJAM I PODELA SREDSTAVA (KAPITALA) U UMETNIČKOM STVARALAŠTVU	25
2. PRINCIPI KOJIH SE TREBA DRŽATI U RASPOLAGANJU SA SREDSTVIMA	25
2.1. Principi očuvanja integriteta vrednosti angažovanih sredstava	26
2.2. Korišćenje sredstava sa pažnjom dobrog preduzetnika	27
3. OSNOVNA SREDSTVA-FIKSNI KAPITAL UMETNIČKE ORGANIZACIJE	28
3.1. Pojam i karakter osnovnih sredstava u umetničkom stvaralaštvu	28
3.2. Struktura (klasifikacija) osnovnih sredstava	28
3.3. Činioci koji utiču na veličinu i strukturu angažovanih osnovnih sredstava u raznim oblastima kulture i umetnosti	30
3.4. Oblici vrednosti osnovnih sredstava sa stanovišta evidencije i obračuna	30
3.5. Amortizacija osnovnih sredstava i umetničkih projekata	32
3.5.1. Modeli i tehnika obračuna	33
3.5.1.1. Vremenski sistem obračuna amortizacije	33
3.5.1.1.1. Ravnomerni obračun	34
3.5.1.1.2. Progresivni sistem obračuna amortizacije	36
3.5.1.1.3. Degresivni obračun	37
3.5.1.2. Funkcionalni sistem obračuna amortizacije	37
3.6. Održavanje osnovnih sredstava u organizacijama kulture i umetnosti	40
3.7. Sticanje i otuđivanje osnovnih sredstava u umetničkoj delatnosti i kulturi	41

4. OBRтна SREDSTVA - CIRKULIRAJUĆI (OPTICAЈNI) KAPITAL U UMETNIČKOM POSLOVANJU	42
4.1. Pojam i uloga obrtnih sredstava u organizacijama kulture i umetnosti	42
4.2. Klasifikacija obrtnih sredstava	43
4.3. Određivanje veličine obrtnih sredstava u raznim oblastima umetničkog stvaralaštva	44
4.4. Kvalitet ekonomije u poslovanju sa obrtnim sredstvima - koeficijent obrta	45
4.5. Utvrđivanje plana potreba u obrtnim sredstvima u raznim sferama kulture i umetnosti	
4.6. Mere ekonomije sa obrtnim sredstvima u umetničkom stvaralaštvu	49
5. SREDSTVA REZERVИ	51
6. SREDSTVA ZAJEDNIČKE POTROŠNJE U ORGANIZACIJAMA KULTURE I UMETNOSTI DRUŠTVENOG KARAKTERA	52
7. IZVORI SREDSTAVA U SFERI KULTURE I UMETNOSTI	53
IV. TROŠKOVI UMETNIČKE ORGANIZACIJE	55
1. POJAM I ULOGA TROŠKOVA	55
2. ZNAČAJ TROŠKOVA	55
3. UTROŠCI I IZDACI	57
3.1. Utrošci	57
3.2. Izdaci	58
4. MIKROEKONOMSKA KLASIFIKACIJA TROŠKOVA	58
4.1. Troškovi sa stanovištva sfere stvaralaštva	59
4.1.1. Troškovi proizvodnje	59
4.1.2. Troškovi prometa	60
4.1.3. Troškovi zajedničkih službi	61
4.2. Troškovi sa stanovištva faktora proizvodnje - elemenata procesa rada	61
4.2.1. Troškovi sredstava za rad	62
4.2.2. Troškovi predmeta rada	62
4.2.3. Troškovi rada	63
4.3. Troškovi sa stanovištva nosioca troškova	63

4.3.1. Mesta i nosioci troškova	63
4.3.2. Pojedinačni (direktni ili neposredni) troškovi	65
4.3.3. Zajednički (indirektni, opšti) troškovi	66
4.3.3.1. Opšti troškovi izrade	66
4.3.3.2. Opšti troškovi uprave i prodaje	67
4.3.3.3. Raspoređivanje zajedničkih (indirektnih) troškova	68
4.4. Troškovi sa gledišta iskorišćenosti (zaposlenosti) kapaciteta	71
4.4.1. Apsolutno fiksni troškovi	76
4.4.2. Relativno fiksni troškovi	77
4.4.3. Proporcionalni troškovi	78
4.4.4. Degresivni i progresivni troškovi	80
4.4.4.1. Degresivni troškovi	80
4.4.4.2. Progresivni troškovi	86
5. Razvojni pravac (zona dinamike) troškova	89
6. Prag ekonomičnosti korišćenja kapaciteta	92
6.1. Rentabilnost i ekonomičnost kao funkcija troškova i zaposlenosti	92
6.2. Izračunavanje praga ekonomičnosti	97
7. Granični troškovi i politika cena umetničke organizacije	100
7.1. Odnos tražnje i cena	100
7.2. Pojam graničnih troškova	102
7.3. Primena graničnih troškova pri određivanu prodajnih cena umetničkih proizvoda	105

V. KALKULACIJA CENE KOŠTANJA UMETNIČKOG

PROIZVODA	107
1. VRSTA KALKULACIJA	110
2. METODE IZRADE KALKULACIJA	111
2.1. Čista divizionarna kalkulacija	111
2.2. Kalkulacija pomoću ekvivalentnih brojeva	112
2.3. Kalkulacija vezanih proizvoda	113
2.4. Kalkulacija pomoću dodatka ili dodatna kalkulacija	114
3. KALKULACIJA KOD ORGANIZACIJA KOJE SE BAVE PROMETOM UMETNIČKIH PROIZVODA	116

3.1. Nabavna vrednost umetničkih proizvoda	117
3.2. Opšti režijski troškovi poslovanja	118
3.3. Razlika u ceni kao finansijski efekat rada prometnih umetničkih organizacija	119
3.4. Kalkulativno formiranje prodajne cene umetničkog proizvoda kod prometnih organizacija	122
3.5. Kalkulacija u sistemu rabata i druge kalkulacije	125
 VI. FORMIRANJE I RASPODELA UKUPNOG PRIHODA I DOBITI U ORGANIZACIJAMA KULTURE I UMETNOSTI	
1. POLAZNE OSNOVE U SISTEMU RASPODELE	127
2. PRIMARNA RASPODELA	128
3. RASPODELA U OKVIRU ODREĐENIH UMETNIČKIH GRANA - STVARANJE EKSTRA VIŠKA VREDNOSTI	131
4. SEKUNDARNA RASPODELA	135
5. NAMENSKA RASPODELA	137
5.1. Sticanje ukupnog prihoda u umetničkim organizacijama	138
5.2. Utvrđivanje i raspodela novostvorene vrednosti	138
5.2.1. Utvrđivanje i raspodela dohotka u društvenim umetničkim organizacijama	138
5.2.2. Utvrđivanje dobiti (profita) u privatnim umetničkim organizacijama	141
5.3. Faktori od kojih zavisi veličina dohotka odnosno dobiti organizacije	142
6. RASPODELA LIČNIH DOHODAKA (PLATA) NA POJEDINCE	143
 LITERATURA	 145